

S mámou mluvíme švýcarsky

Rozhovor se Sarah Ouředníčkovou, studentkou Gymnázia ve Velkém Meziříčí, účastnicí celostátního kola konverzační soutěže v německém jazyce, kde obsadila 10. místo.

Jedna z prvních otázek mnoha lidí určitě směřuje ke jménu. Sarah není typické české jméno...

Není. Máma je Švýcarka, táta Čech. Doma spolu mluvíme švýcarsky, respektive švýcarskou němčinou.

Takže bilingvní rodina. A co německé dialekty? Jak moc se liší švýcarská němčina od té, kterou se učíme ve škole? Pro spoustu lidí je to pořád jenom jeden jazyk.

Ano, bilingvní rodina. Švýcarsky umím zadarmo a jsem za to mamince moc vděčná – mluvila tak na mě od narození. Ohledně dialektů – já mám například někdy problém rozumět některým Rakušanům. Jinak se tyto dva jazyky liší tak moc, že si Němec a Švýcar, pakliže nemluví oba německy, nerozumí.

Takže švýcarskou němčinu máš vlastně jako druhý mateřský jazyk a jako ten cizí se učíš např. angličtinu? Mohla bys tyto dva jazyky porovnat například z hlediska obtížnosti při učení?

Mateřským jazykem, tím, kterým hovoří moje matka, je pro mě Schwitzerdütsch – švýcarská němčina. Ve skutečnosti se ale o první místo dělí s jazykem českým, vzhledem k tomu, že jsem se narodila v České republice a nikdy jsem v jiné zemi nežila. Mám tedy v německém jazyce určité výhody, zkrátka cítím, zda je něco správně, či nikoliv. Ale složitější gramatiku se musím učit jako všichni ostatní, i vzhledem k tomu, že švýcarština není oficiální jazyk, a nemá tudíž gramatická pravidla. Co se porovnání anglického a německého jazyka týče, má spousta lidí pocit, že je německý jazyk jednodušší, s čímž si dovolím tak úplně nesouhlasit. Dle mého názoru je gramatika v německém jazyce o něco složitější.

A co předsudky vůči němčině? Myslíš, že je opravdu tvrdá a naprosto neromantická, nebo je to jen nezvyk a předpojatost?

Německý jazyk může být poněkud tvrdý, ale vždy záleží na příležitosti. Například v písních opravdu preferuji anglický jazyk, ale při normální mluvě to tolik nevnímám. Rozdíl mezi německým a švýcarským jazykem spočívá i v jakési měkkosti a uvolněnosti švýcarštiny. Jsem přesvědčená, že jazyk vypovídá o národu, tím ovšem nemíním nijak kritizovat Němce, neboť mi pečlivý a přísný německý přístup poměrně vyhovuje. A musím ještě podotknout, že mám ráda jazyky, a líbí se mi, když se někdo hezky vyjadřuje. Pokud někdo umí s německým jazykem zacházet, je schopen vytvořit krásné, dlouhé souvětí, z něhož nevyzařuje žádná tvrdost nebo nelibozvučnost.

Takže se do nechuti k němčině promítá pravděpodobně i německá historie a to, že Němci jsou na někoho příliš „pünktlich“... Což mě přivádí k tomu, že o povaze Čechů a Němců toho bylo napsáno mnoho, ale co takový rozdíl mezi Němci a Švýcary, vidíš nějaký?

Rozdíly spatřuji velké. Je to naprosto odlišná mentalita, což se odráží právě i v jazyce. Tato odlišnost se dá demonstrovat na situaci z běžného života. Když si chce Němec objednat pivo, řekne „Ich krieg ein Bier“ („Dostanu pivo“), kdežto Švýcar řekne, přepsáno do německého jazyka, „Könnte ich bitte ein Bierchen bekommen?“ („Mohl bych, prosím, dostat pivečko?“).

Tím nechci říct, že by byl Němec méně slušný či zdvořilý, ale zní to poněkud tvrději. Švýcaři jsou dle mých zkušeností trošku otevřenější a přátelštější. Je ovšem nutné říct, že mi v těle koluje švýcarská krev, takže straním svému národu... (*smích*). No a na vztahy Němců a Švýcarů je nutné nahlížet i přes historii, kdy si Švýcaři samozřejmě uvědomují, že není možné svalovat vinu za minulost na dnešní Němce, ale určitá ukřivděnost z doby druhé světové války přetrvává. Nacisté totiž tehdy prohlásili: „Die Schweiz, das kleine Stachelschwein, das nehmen wir im Rückzug ein“ („Švýcarsko, malého dikobraze, zabereme na cestě zpět“). Ale jinak si myslím, že soužití Němců a Švýcarů probíhá bez problému, neboť se jedná o dva kultivované evropské národy.

Obraťme pozornost k soutěži, které ses naposledy zúčastnila. Pokud se nepletu, vzhledem k původu své matky soutěžíš ve zvláštní kategorii.

Ano, jsem v kategorii III., B, tj. pro studenty středních škol, kteří mají možnost souvisle komunikovat daným jazykem mimo výuku. Jedná se o konverzační soutěž, která se skládá ze dvou částí. Ty jsou samozřejmě bodově ohodnoceny. V první části se koná poslech a následně se plní úkoly na jeho základě. V druhé části se jedná o samostatné konverzování, tedy rozhovor soutěžícího s porotou (většinou tříčlennou). Téma soutěžící obdrží před rozhovorem, pak má určitý čas na přípravu. Občas však musí reagovat přímo na místě, například na doplňující otázky a obrázky, které vidí poprvé až tam. A ještě před rozhovorem se soutěžící krátce představí.

Tentokrát se jednalo už o celorepublikové kolo?

Ano, přesně tak. Postoupila jsem z krajského kola, průběh ale zůstává v podstatě stejný. Jen se samozřejmě mění konkurence.

A konkurence u nás na škole? Studentů v kategorii B tam asi moc není...

Ne, v B kategorii jsem sama.

Jak vůbec hodnotíš svou účast na zmiňované soutěži?

Hodnotím se velmi záporně, co se týče mého výkonu v republikovém kole. Opravdu jsem to pokazila, nějak mi „nesedlo“ téma, i když bylo až překvapivě snadné. Víím, že jsem mohla a měla být lepší, ale snažím se myslet pozitivně a doufám, že příští rok budu mít příležitost to napravit. Tento rok mám navíc ještě šanci si díky účasti v soutěži užít červencový pobyt v Rakousku, za což jsem moc vděčná.

Já myslím, že být desátá nejlepší v republice je pěkné umístění, a když vezmeme v úvahu, že účastníci na 7. a 8. místě měli jen o jeden bod víc, lze toto tvoje umístění považovat za úspěšné. I tak to ale musel být zajímavý výlet...

Ano, s paní profesorkou Ševčíkovou jsme jely již v neděli večer. Tak jsme si mohly prohlédnout noční Pražský hrad, to bylo kouzelné! A další den jsme se asi dvě hodiny, které zbývaly do vyhlášení výsledků, procházely Prahou.

A jak bys hodnotila prostředí a organizaci?

Určitě kladně. Soutěž se konala na Goethe-Institutu a vyhlášení vítězů pak dokonce na ambasádě SRN, to byl zážitek. Je to nová zkušenost a Praha je navíc nádherné město, kde člověk není každý den.